

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 208/20
1.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Александре Ђорђевић, чланова већа, у парници **тужиоца АА** из Новог Сада, ул. Арсе Теодоровића број 21, чији је пуномоћник Вања Ковачевић Каназир, адвокат из Новог Сада, ул. Милете Јакшића бр. 5, против **тужених Новинско издавачко друштво “Новости” д.о.о.**, Београд, Трг Николе Пашића бр.7, **ББ** из ..., ул. ... бр. ..., и **ВВ** из ..., ... бр. ... чији је заједнички пуномоћник Владимир Петровић, адвокат из Београда, ул. Нушићева број 7а, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалби тужених, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 30/18 од 18.3.2019. године, у седници већа одржаној дана 1.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 30/18 од 18.3.2019. године у ставу првом изреке, па се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да суд обавезе тужене Новинско издавачко друштво Компанија “Новости” ДОО Београд и ББ из ... да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа солидарно исплате износ од 70.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.3.2019. године до исплате, у року од 8 дана по пријему писменог отправка пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 30/18 од 18.3.2019. године у ставу трећем изреке, па се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да суд обавезе туженог ББ из ... да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде права на приватност и лични записисплати износ од 40.000,00 динара са законском затезном каматом од 18.3.2019. године до исплате у року од 8 дана по пријему писменог отправка пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 30/18 од 18.3.2019. године у ставу петом изреке, па се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА

из ... којим је тражио да суд обавезе туженог ВВ из ... да као одговорни уредник дневног листа “Вечерње новости” објави изреку ове правоснажне пресуде којом је изречена обавеза накнаде штете без икаквог коментара и без одлагања, а најкасније у другом наредном броју дневних новина “Вечерње новости” од дана правоснажности пресуде.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу шестом изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 30/18 од 18.3.2019. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац да туженима исплати на име трошкова парничног поступка износ од 80.400,00 динара у року од 8 дана по пријему писменог отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 30/18 од 18.3.2019. године, ставом **првим** изреке делимично је усвојен као основан тужбени захтев тужиоца па су обавезани тужени Новинско издавачко друштво “Новости” д.о.о Београд и ББ из ... да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа солидарно исплате износ од 70.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 18.3.2019.године па до исплате, све у року од 8 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења. Ставом **другим** изреке делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу коме је тражио да суд обавезе Новинско издавачко друштво “Новости” д.о.о Београд и ББ из ... да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа солидарно исплате износ од још 130.000,00 динара, преко досуђеног износ од 70.000,00 динара, а до траженог износа од 200.000,00 динара са законском затезном каматом на наведени износ почев од 18.3.3019.године. Ставом **трећим** изреке делимично је усвојен као основан тужбени захтев тужиоца па је обавезан друготужени ББ из ... да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде права на приватност и лични запис исплати износ од 40.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 18.3.2019.године па до исплате, све у року од 8 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења. Ставом **четвртим** изреке делимично је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу коме је тражио да суд обавезе друготуженог ББ из ..., да му на име повреде права на приватност и лични запис исплати износ од још 160.000,00 динара, преко досуђеног износа од 40.000,00 динара а до траженог износа од 200.000,00 динара са законском затезном каматом на овај износ почев од 18.3.2019.године па до исплате. Ставом **петим** изреке усвојен је као основан тужбени захтев тужиоца па је обавезан трећетужени ВВ из ... да као одговорни уредник дневног листа “Вечерње Новости” објави изреку ове правноснажне пресуде којом је изречена обавеза накнаде штете без икаквог коментара и без одлагања, а најкасније у другом наредном броју дневних новина “Вечерње Новости” од дана правноснажности пресуде. Ставом **шестим** изреке обавезани су Новинско издавачко друштво “Новости” д.о.о Београд и ББ из ... да тужиоцу накнаде трошкове парничног поступка у износу од 175.600,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема пресуде под претњом извршења.

Против наведене пресуде у ставу првом, трећем, петом и шестом тужени су благовремено изјавили жалбу из свих законских разлога прописаних чланом 373 став 1 ЗПП, због којих се пресуда може побијати.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде, у смислу одредбе члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11, 49/13 – одлука УС, 74/13 – одлука УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - ЗПП, Апелациони суд је нашао да је жалба тужених основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП на које овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у штаманом издању дневног листа “Вечерње Новости” од ...године на страни ... објављен је текст под насловом “...” са наднасловом “.... “ и поднасловом “Професор физичког васпитања ГГ био условно осуђен због ширења мржње”. У тексту се наводи да је ГГ 2005. године осуђен на 4 месеца условне осуде због изазивања верске, расне и националне мржње јер је са вођом “Националног строја” и још шеснаест неонациста упао на антифашистичку трибину која се одржавала на Филозофском факултету у Новом Саду и поједине учеснике трибине вређао на националној основи и физички их напао, наводи се и изјава ГГ који је негирао да је члан “Националног строја”, али не и да је био осуђен на условну осуду. У оквиру текста је објављена фотографија ГГ на којој се налази сам. Поред наведене фотографије објављена је и фотографија већег формата на којој се налази девет особа, међу којима и ГГ, чији је лик заокружен, а који држи заставу већег формата која на себи има “келтски крст”, који је према тексту чланка један од најпрепознатљивијих симбола неонацистичког покрета, са леве стране се налази тужилац са флашом пива у десној руци. Испод ове групне фотографије је наведен текст “Истонишљеници: ГГ са припадницима “Националног строја” који наслов је одредио уредник. У чланку се не помињу имена осталих особа са фотографије. Фотографија на којој се налази тужилац настала је у приградском насељу ..., у дворишту куће ДД, једног од лица са фотографије (особа у чучећем положају) која на себи има мајицу црне боје, на којој је слика лобање беле боје и натпис “Totenkopf” који у преводу са немачког значи “мрвачка глава”, а који симбол је припадао “Shutzsstafel” који у преводу са немачког значи “Одбрамбени корпус”, познатији по скраћеници SS, коришћен од стране немачке војске у Другом светском рату. Тужилац је на ово дружење на коме је настала спорна фотографија, позван да би кувао храну у котлићу, што је и раније чинио, иако му то није занимање. Тужилац на фотографији не држи заставу, на себи нема никаква видљива обележја. Позната му је особа на средини фотографије по имену ГГ о коме је 2005 године била афера јер је исти наводно био припадник “Националног строја. Тужилац није припадник “Националног строја”. На себи има истетовирану тетоважу једноглавог орла са словом “С” у средини, што је симбол рок групе Skrewdriver, чији је фан па је одлучио да истетовира њихов симбол. Због објављене спорне фотографије тужилац је имао неприлике на послу, звали су га да објасни откуд он на наведеној фотографији. Власник угоститељског објекта ЋЋ, у који тужилац иначе свраћа, га је замолио да не долази у његов локал. Од тужиоца није тражена сагласност за објављивање фотографије у дневном листу, нити је тужилац такву сагласност дао и

нико га није контактирао у вези са провером информације да ли је истомишљеник или припадник поменуте организације. Лик тужиоца на фотографији је препознатљив особама које га лично познају. За фотографију и текст је сазнао непосредно након њиховог објављивања од лица која су га лично познавала и којима је морао да даје објашњења и да се правда, имао је неприлике на послу јер је био позван да објасни своје присуство на објављеној фотографији у тексту дневних новина. На сајту Антифашистичке акције Нови Сад ... дана године објављен је текст о ГГ који носи наслов "...” уз објављене три фотографије на којима се налази ГГ, између осталих и спорна фотографија на којој се налази 9 лица са заставом међу којима је и тужилац. Текст о томе да “ ГГ осуђени неонациста предаје физичко у средњој школи” уз спорну фотографију објављен је дана ...године у дневном листу “Блиц” уз навођење да је извор информације Агенција “Бета”и на интернет сајту www.021.rs уз навођење да је извор “АФАНС”. У издању “Вечерњих новости” од ... године у оквиру посебног чланка објављено је извињење тужиоцу због контекста у који је доведен и читаоцима у вези са текстом “Неонациста држи час”, објављене су и речи пуномоћника тужиоца да тужилац није и никада није био припадник и члан “Националног строја”. Из импресума дневник новина “Вечерње Новости” од године произилази да је генерални директор и главни уредник тог медија ББ.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, првостепени суд је полазећи од садржаја и контекста спорног чланка испод фотографије на којој се налазио и тужилац, нашао да се тужилац који се налази на фотографији објављеној у чланку може повезати с насловом и поднасловом, чиме су објављене информације у тексту испод фотографије могу створити утисак да је тужилац истомишљеник и припадник организације “Национални строј” као нетачне подобне да повреди част и углед тужиоца. Ово из разлога што је довођење тужиоца у везу са организацијом “Национални строј” водио стварању погрешне представе о тужиоцу да је исти припадник и истомишљеник тајне, полумилитантне организације чији су циљеви Уставом забрањени, а чије деловање је забрањено одлуком Уставног суда Републике Србије У. б.р 171/08 од 2.6.2011.године, а за такву информацију није било чињеничне грађе и проверених информација. Из образложења те пресуде произилази да „Национални строј“, према члану 12. Статута, „нема званично чланство“, али да из других одредаба Статута, као и из одредаба Програма, Прогласа и „Активистичких савета“, произлази да ту организацију неспорно чине лица која су јој приступила ради заједничког деловања на остваривању прокламованих циљева, а која се у наведеним актима означавају појмовима „активисти“, „припадници“ или „саборци“ и да су наведеним актима јасно и детаљно уређена њихова права, обавезе и одговорности, као и начин и услови под којима неко може приступити „Националном строју“; да „Национални строј“, према члану 6. Статута, „нема вођу, ни вођство“ да унутрашњу организацију и начин финансирања организације уређује тзв. Проглас за политичко деловање, који се односи на „организацију и финансирање“, а из кога произлази да „Национални строј“ делује преко „група-ћелија“, које чине „до 5 људи са координатором“ („препоручује се“ да двоје до четворо „проверених и оданих сабораца“ оформе „политичку ћелију за политичко деловање“, да установе „координатора ћелије“ и да одржавају састанке по договору), да су насупрот законским обавезама да се подаци који се односе на политичку странку, односно удружење грађана учине доступним јавности, правила установљена свим актима „Националног строја“ усмерена на то да се од јавности

сакрије сваки податак који би могао да доведе до идентификације лица која су оснивачи организације, руководиоци и која су њени чланови, као и до идентификације где је седиште организације, односно из ког места, ко и на који начин организује њено деловање. Правостепени суд је закључио да обзиром да саопштене информације о тужиоцу нису биле проверене пре објављивања, није била исказана примерена новинарска пажња пре објављивања од стране тужених. Такође, првостепени суд налази да постоји одговорност друготуженог јер је без сагласности тужиоца објављена његова фотографија у штаманом издању дневног листа “Вечерње Новости” од 25.10.2012. године, и то као прве особе која стоји са леве стране заокруженог лика ГГ, лице тужиоца није затамњено или на други начин заштићено и учињено непрепознатљивим, чиме је учињена повреда одредбе члана 41 и 43 Закона о јавном информисању. Првостепени суд је применом чланова 3, 4, 30, 37, 41, 43, 46, 79, 80 и 83, 90 Закона о јавном информисању (“Службени гласник РС” бр. 43/2003, 61/2005, 71/2009, 89/2020, 41/2011), чл. 55 став 3 Устава, члана 199 и 200 Закона о облигационим односима, одлучио као у изреци пресуде, тако што је за информације објављене у штампаном издању “Вечерње Новости” од ... године, на накнаду нематеријалне штете тужиоцу, обавезао солидарно тужено Новинско издавачко друштво “Новости” д.о.о и туженог ББ као главног уредника у износу од 70.000,00 динара (став први изреке), а туженог ББ као главног уредника на накнаду нематеријалне штете због повреде права на приватност и лични запис тужиоцу, због објављивање фотографије тужиоца без његове дозволе у штампаном издању издању “Вечерње Новости” од ... године у износу од 40.000,00 динара (став трећи изреке), док је туженог ВВ као одговорног уредника дневног листа “Вечерње Новости” обавезао да изреку правноснажне пресуде којом је изречена обавеза накнаде штете објави у дневним новинама “Вечерње новости” (став пети изреке), док је у ставовима другом и четвртном изреке одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете преко досуђених, а до тражених износа, као превисоко опредељене.

Код чињенице да на дан објављивања спорне информације у штампаном издању “Вечерњих новости” није постојао одговорни уредник, а да је главни уредник ББ у време објављивања спорних текстова, односно да је тужени Новинско издавачко друштво “Новости” д.о.о Београд издавач штампаног издања “Вечерњих новости” у којима је објављен текст са спорном фотографијом, то је првостепени суд применом члана 30, 80 и 83 Закона о јавном информисању и туженог ББ као главног уредника обавезао да накнади нематеријалну штету тужиоцу повредом права на част и углед, а солидарно са туженим - Новинско издавачким друштвом “Новости” д.о.о Београд” као издавача гласила у коме је објављени текст.

Оваква одлука првостепеног суда у ожалбеном делу се не може прихватити као правилна, будући да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право када је нашао да је тужбени захтев тужиоца основан.

Првостепени суд је чињеничним стањем правилно утврдио да се објављени текст тиче искључиво ГГ а не тужиоца, да је тужилац објављивањем фотографије учињен препознатљивим у јавности, да је фотографија начињена без намере њеног јавног објављивања, и то на приватном догађају у дворишту приватне куће, а не на

неком јавном месту, да тужилац никада није дао пристанак за објављивање фотографије, као и да никада није био члан, симпатизер или истомишљеник организације „Национални строј”, да саопштене информације о тужиоцу нису биле проверене пре објављивања нити је тужилац контактиран од стране тужених пре објављивања и да је тужилац због објављивања наведене фотографије претрпео нематеријалну штету у виду повреде части и угледа. Првостепени суд затим наводи да није спорно право новинара да извештава на законом дозвољен начин о активностима одређених група које имају различите политичке циљеве и за које постоји оправдан интерес јавности да зна какве су активности таквих група, али да такву потребу и интерес ваља задовољити објављивањем информација које су тачне. Став је првостепеног суда да подобност да се таквим информацијама нанесе штета огледа се у непропорционалности информације садржане у тексту, могућности да се поводом информисања јавности повреди част и углед тужиоца.

Стога, с једне стране постоји повреда права на приватност тужиоца учињена на наведени начин и постоји оправдан интерес јавности (да зна за чињеницу да је лице које је осуђивано као припадник једне забрањене организације сада професор у школи). Право тужиоца на приватност које је тужиоцу повређено зајамчено је Уставом Републике Србије у оквиру права на људско достојанство из члана 23. став 1. Устава, као и чланом 8 Европске конвенције о заштити људских права - ЕКЗЉП. Право на слободу изражавања тужених је зајамчено чланом 46 Устава РС као и чланом 10 Европске конвенције о заштити људских права. Један од легитимних циљева ограничења права на приватност јесте и остваривање слободе изражавања новинарске професије, посебно када је у питању објављивање информације за коју јавност има оправдани интерес да зна. Члан 45 Закона о јавном информисању прописује изузетке када је изузетно дозвољено објављивање личног записа без пристанка лица на које се односи, па је у ставу првом тачка 2 прописано да изузетно информације из приватног живота односно лични запис може се објавити без пристанка лица на које се односи ако се информација односно запис односи на личност, појаву или догађај од интереса за јавност.

У конкретном случају кључно је питање сразмерности између ограничења права на приватност и легитимног циља због којег је до таквог ограничења дошло, јер у ситуацији у којој постоји конкуренција права на приватност појединца и слободе новинарског изражавања медија и новинара, мора се успоставити правична равнотежа. Постоји легитиман циљ за објављивање предметне фотографије, имајући у виду да се на истој налази и лице које је припадник удружења чије је деловање противно Уставу, које лице је било раније правноснажно осуђено за кривично дело изазивања националне, расне и верске мржње и нетрпељивости, који у рукама држи заставу са симболом нацизма, а поводом којег је објављена информација да је добио запослење као професор физичког васпитања у средњој школи, то је јавност имала оправдани интерес да добије такву информацију. Према ставу овога суда постоји оправдање за објављивање предметне фотографије у поменутом чланку, без тражења сагласности тужиоца као лица који се на њој налази и позира са осталих 8 лица, јер је таквом фотографијом дат приказ карактера организације „Национални строј“, на фотографији је видљива разапета застава са нацистичким симболом, као и обележја других лица поред тужиоца са забрањеним симболима (лобања беле боје). Тужилац је у исказу

навео да му је позната особа ГГ у вези кога је 2005 године била афера у вези са са организацијом „Национални строј“ чији је он био наводно члан. Пристао је да се нађе на предметној фотографији и поред тога што је претходно развијена застава са симболом нацизма. Имајући у виду усвојени концепт анонимности управљачке структуре и чланства у организацији „Национални строј“ одлуком Уставног суда забрањене, који је првостепени суд детаљно ценио, у довољној мери може створити ризик да се неко лице, које се на неком месту својом вољом нађе са декларисаним припадницима те организације уз истицање њених симбола и обележја, уз претходно сазнање о вођењу судског поступка против тог лица због припадности уставом забрањеној организацији, доведе у везу и са њеним деловањем. Стога је објављивање спорне фотографије, као илустрације карактера организације „Национални строј“, без пристанка лица која се, поред ГГ на њој налазе, било сразмерно тежњи јавних гласила да ближе илуструју колико је друштвено неприхватљив рад ГГ, на кога се садржај текста односи, у једној образовној установи. Фотографисање са лицима која се због наведеног могу довести у везу са организацијом „Национални строј“, може и без пристанка тих лица, постати „део опреме“ неког чланка који у себи садржи информацију од интереса за јавност, а која се директно или индиректно тиче организације „Национални строј“, која је забрањена. Стога је било места, у смислу одредбе члана 45. тачка 2) Закона о јавном информисању, да се фотографија објави без сагласности лица на њој, јер се при утврђеним околностима јавни интерес намеће интересу и заштити приватности сваког од појединаца на фотографији, који нису припадници „Националног строја“, а који су своју приватност могли да заштите одбијањем фотографисања поред активисте „Националног строја“, поред заставе са нацистичким симболима, у којој ситуацији су могли претпоставити да би треће лице које би ту фотографију видело могло да претпостави да су сва лица на фотографији поборници идеја „Националног строја“. Чињенице да је фотографија настала на приватној забави, а не на скупу наведене организације, да тужилац није припадник, нити симпатизер те организације, да он на себи нема симболе и не држи заставу са нацистичким симболима, као и да је лице тужиоца на фотографији могло бити замагљено, не умањује интензитет интереса јавности да буде упозната са фотографијом уз наведени текст. На наведени начин је ограничење тужиоцевог права на приватност било оправдано у демократском друштву, па захтев тужиоца за накнаду штете по основу повреде части и угледа, као и повреде права на приватност и лични запис није основан.

Имајући у виду све наведено, Апелациони суд је применом члана 394 тачка 4 ЗПП одлучио као у ставу првом, другом и трећем изреке ове другостепене пресуде.

Преиначењем одлуке о главној ствари, преиначено је и решење о трошковима парничног поступка из става шестог изреке, те је применом члана 153, 154 и 163 у вези члана 165 ЗПП, према успеху у спору, тужилац обавезан да туженима накнади нужне трошкове на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката и то за: састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара, приступ пуномоћника на 9 одржаних рочишта у износу од по 7.500,00 динара, таксе на одговор на тужбу у износу од 6.900,00 динара, што укупно чини 80.400,00 динара. Туженима није признат трошак на име састава поднеска од 17.11.2016.године обзиром да су истим доставили доказ који је могао бити достављен на рочишту, па исти трошак није био потребан и неопходан ради вођења

спора. Суд је имао у виду да је пуномоћник заступао три странке, али се овај суд кретао у оквиру постављеног захтева за накнаду трошкова на рочиштима одржаним 21.2.2017.године и 18.3.2019.године сходно члану 3 и 163 став 3 ЗПП. Са наведених разлога одлучено је као ставом четвртим изреке ове другостепене одлуке, а у складу са чланом 165 Закона о парничном поступку.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић